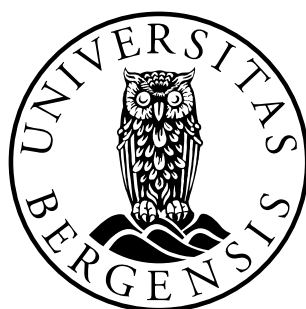

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

26.8.2026

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
August 2026**

V1 publisert 20 august 2026

V2 publisert 23 august 2026. Korrigert sak 27 s. 7, tekst om EU-bevilgninger til fakultetene

V3 publisert 24 august 2026. Korrigert sak 27 s 1, søknadstall til NFR

V4 publisert 25 august 2026. Korrigert sak 24 lenke til høringsnotat

Møte i Universitetets forskningsutvalg

26. august 2026

12:30 – 15:30

Styrerommet, Museplass 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat: Møte 10. juni

III. Saker

Saker

FU 23/26	D	Forebyggende forskningsetisk arbeid. Status for kompetanseplan og behov for videre tiltak Saksforelegg
FU 24/26	D	Politikk for åpen forskning. Saksforelegg, vedlegg
FU 25/26	D	Rekrutteringsstillinger - støttefunksjoner og karrierearbeid ved UiB Saksforelegg
FU 26/26	D	Forskningsinfrastruktur Saksforelegg
FU 27/26	D	Søknad og gjennomslag i Forskningsrådet og EU første halvår Saksforelegg
FU 28/26	O	Ph.d utdanningsmelding – styresak Saksforelegg, vedlegg
		Eventuelt

D: Drøftingssak, O: Orienteringssak

Referat fra møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 10.06.2026

15:30– 16:00

Bergen Børs hotel

Til stede: Kjell Morten Myhr (leder), Kristoffer Chelsom Vogt, Kristian Birkeland, Silje Skrede, Eivind Heldaas Seeland, Jørn Jacobsen, Frode Guribye, Nils Anfinset, Jostein Gundersen, Torbjørn Torsheim, Alette Gilhus Mykkeltvedt, Maria-Carme Torras-Calvo

Fra administrasjonen: Birgit Falch, Bjug Bøyum, Katrine Utaaker Segadal, Marie Mohn Eide, Yngve Brynjulfsen

Knut Camillo Tornes er ny studentrepresentant fra høsten 2026. Han stilte som observatør på møtet.

Forfall

Øyvind Frette.

Møtet ble holdt i forlengelse av fellesseminar mellom FU og IU

Referat: Referat fra FU-møte 29. april er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Det var ingen innvendinger mot referatet.

Saksliste:

Det var ingen kommentarer til saksliste og innkalling.

	Sak
FU 21/26	Ph.d utdanningsmelding 2025 Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Utkast til utdanningsmeldingen, og fakultetenes meldinger er tilgjengelige som vedlegg. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. Utvalget ble bedt om å kommentere meldingen, og ga følgende tilbakemeldinger: • Utvalget var tilfreds med meldingen • Dokumentet reflekterer godt det fakultetene har meldt inn i sine meldinger. • Tilstanden i ph.d.-utdanningen er god, og kandidatene virker jevnt over å være fornøyd med både veiledning og helheten i ph.d.-utdanningen. • Det er en bekymring at undersøkelsene som sendes ut fra FIA, har en såpass lav svarprosent (rundt 30 prosent). Hvor representative er de da? • Statistikken for 2025 viser at opptakstallene faller. Dette forhold er noe FU vil ha oppmerksomhet mot i tiden som kommer.
FU 22/26	Møtedatoer 2027 Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Saken ble lagt frem for utvalget til orientering. Det var ingen innvendinger mot foreslåtte datoer. Innkalling kommer i outlook.

	Eventuelt: Det ble ikke fremmet saker under eventuelt
--	---

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 23/26		Arkivsaknr.:

Forebyggende forskningsetisk arbeid. Status for kompetanseplan og behov for videre tiltak

Bakgrunn

Forskningsetikk utgjør en grunnleggende forutsetning for ansvarlig og kvalitativt god forskning. Etterlevelse av forskningsetiske normer er avgjørende for forskningens troverdighet og for å opprettholde tilliten mellom forskningen og samfunnet. Forskningsetiske problemstillinger inngår i alle deler av forskningsaktiviteten som planlegging, gjennomføring, publisering og formidling av forskningen. De kommer til uttrykk både gjennom konkrete lovbestemmelser og normer. Forskningsetiske normer vedlikeholdes og utvikles i stor grad av forskerfellesskapet selv. Forskningsetikken favner således bredere enn lovbestemmelser og ligger til grunn for forskerfellesskapets faglige selvregulering. Universitetsstyret vedtok i 2006 [10 etiske regler for Universitetet i Bergen](#). UiBs strategi sier at «Forskningsetikk og vitenskapens integritet er sentrale verdier for vårt virke». I perioden 2022-2026 er styrking av forskningsetikk ett av 13 mål i UiBs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet.

Universitetsstyret vedtok i 2023 nye rutiner for håndtering av mistanke om uredelighet i forskning (sak [11/23](#)), og en kompetanseplan for forskningsetikk ble samtidig framlagt for Forskningsutvalget og universitetsledelsen. I september 2025 vedtok universitetsstyret at forebyggende forskningsetisk arbeid skulle inngå i Forskningsutvalgets mandat (Universitetsstyret sak [72/25](#), FU sak [23/25](#)).

Forskningsetikk er ett av åtte punkt i handlingsplan knyttet til fornyelsen av EU-statusen HR Excellence in Research (HREiR) i 2026. Handlingsplanen er særlig orientert mot oppfølging av kompetanseplanen for forskningsetikk fra 2023.

Denne saken oppsummerer prosessene ved UiB de siste fem årene, og skal legge opp til drøfting av status på fakultetene for arbeidet med kompetansebygging og forebyggende forskningsetikk. Hensynet til personer er en sentral forskningsetisk norm og forskningsutvalget vil senere få forelagt en egen sak om status for oppfølging av institusjonelle forpliktelser knyttet til ivaretagelsen av personvern.

Om forskningsetikk og institusjonenes ansvar

De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) er det viktigste fagorganet for forskningsetikk i Norge. FEKs nettsider definerer feltet slik (forskningsetikk.no):

Forskningsetikken omfatter normer, prinsipper og verdier som bidrar til å regulere vitenskapelig virksomhet. Normene er utviklet over tid og forankret i det internasjonale forskerfellesskapet. I Norge forstår vi begrepet forskningsetikk bredt. Det vil si at forskningsetikken inkluderer normer for å sikre kvalitet og pålitelighet; normer som regulerer forskersamfunnet; normer som angår relasjonen mellom forsker og individer og grupper som inngår i, eller berøres av forskningen; og normer som gjelder forskningens bruk og konsekvenser.

Grunnleggende prinsipper er nedfelt i [forskningsetikkloven](#). Lovens §5 gir forskningsinstitusjoner ansvar i å sikre at forskningen skjer i henhold til anerkjente normer. Institusjonene har ansvar for nødvendig opplæring av studenter, phd-kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer, og at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer. Loven regulerer behandling av uredelighetssaker (§6-7), og definerer rammene for nasjonale forskningsetiske komiteer og regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk.

Forebyggende forskningsetisk arbeid innebærer å tilrettelegge for at forskningsetiske normer blir fulgt i praksis. Det viktigste forebyggende tiltaket er å sikre at alle vitenskapelig ansatte har kompetanse og kunnskap om relevante standarder generelt og innen sine fagfelt.

Riksrevisjonens rapport og oppfølging ved UiB

Forskningsetikkloven ble iverksatt i 2017. I 2021 publiserte riksrevisjonen en revisjon av sektorens etterlevelse av loven ([Dokument 1 \(2021-2022\)](#)). Hovedkonklusjonen i revisjonen var at «Forskningsinstitusjonene gjør ikke nok for å sikre at forskningen følger forskningsetikkloven og anerkjente forskningsetiske normer og regler». Det ble pekt på at institusjonene «ikke har etablert systemer som legger til rette for at alle ansatte som arbeider med forskning får tilstrekkelig opplæring», og heller «ikke har gode nok systemer for å sikre at mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer blir oppdaget, behandlet og rapportert». Kunnskapsdepartementet fulgte opp med krav om dokumentasjon av tiltak fra institusjonene.

Ved UiB ble det nedsatt et utvalg for å utrede UiBs systemer og organisering. Utvalgets mandat var å anbefale en helhetlig løsning for forskningsetikk, herunder opplæring, regelverk (rutiner og retningslinjer), internkontroll og personvern, og tiltak for helseforskning, jamfør FU-sak [52/22](#). Forskningsutvalget og dekanene ble orientert om arbeidet i prosjektet og ga innspill til arbeidet. Utvalgets innstilling lå til grunn for styresak [11/23](#). Universitetsstyret vedtok i tråd med saken å opprette fakultære redelighetsutvalg med oppgave å utrede saker om mulig brudd på forskningsetiske

normer, og tydeliggjøre instituttleders rolle som mottaker av meldinger ved mistanke om uredelighet.

Innenfor rammen av prosjektet ble det etablert en egen portal for forskningsetikk på UiBs nettsider (<https://www4.uib.no/forskning/forskningsetikk>).

UiBs Kompetanseplan for forskningsetikk

Utvalget fremmet også forslag til kompetanseplan for ansatte ved UiB. Planen ble lagt fram for universitetsledelsen og Forskningsutvalget (sak [12/23](#)), og er publisert som [vedlegg til saken](#). Planen omfattet en rekke tiltak rettet mot vitenskapelig ansatte, administrasjon, ph.d-kandidater og studenter. Noen viktige punkter er:

- Etablering av en forskningsetikkportal som kan gi god informasjon om tilgjengelige kurs og opplæringstiltak
- Forskningsetisk dag er gjennomført årlig siden 2023. Tiltaket, som blir gjennomført som en halvdags konferanse, tar opp dagsaktuelle problemstillinger knyttet til forskningsetikk. Arrangementene har vært godt besøkt. Det er et mål å innrette og formidle informasjon om arrangementet slik at de oppleves som relevante og viktige for enda flere vitenskapelig ansatte
- Kurstilbud for vitenskapelig ansatte: Det er utviklet et introduksjonskurs i form av elæringsmodul på mitt UiB. Ca 275 har registrert seg på programmet (se under)
- Kurstilbud for instituttledere: instituttlederens ansvar er del av instituttlederprogrammet

De enkelte punktene for øvrig er i varierende grad gjennomført tre år etter at planen først ble lagt fram. Tabell 1 lister alle de foreslåtte tiltakene:

Tabell 1 Tiltak i kompetanseplan 2023

Tiltak	Oppfølging
God informasjon om tilgjengelige kurs og opplæringstiltak	Oppretting av etikkportalen med oversikt over aktuelle kurs, https://www4.uib.no/forskning/forskningsetikk
Invitere til institusjonelle, faglige evenementer, som f.eks. konferanser, seminarer eller liknende med dagsaktuelle forskningsetiske problemstillinger.	Forskningsetisk dag er gjennomført årlig siden november 2023, i samarbeid mellom Redelighetsutvalget og Forskningsutvalget.
Gi kunnskap om UiB sitt system for å fremme god forskningsetisk praksis, rettet mot nye og sittende instituttledere samt administrasjonssjefer	Instituttlederens rolle knyttet til forskningsetikk er omtalt i Instituttlederprogrammet og Mellomlederprogrammet.

Utarbeide en modul om etikk i forskningsledelse i forskningsledelsesprogrammet.	Gjennomført
Grunnleggende innføring i forskningsetikk (e-læring).	E-læringskurs er publisert på mitt UiB. Ca 275 har deltatt.
Ph.d.: Forskningsetikk og kunnskap om RETTE skal være tema på obligatoriske kurs for veiledere.	Dette er ikke innført som et obligatorisk krav
Utvikle e-læringskurs om forskningsetikk og personvern (innføringskurs)	Videreutvikling av E-læringskurs. Ikke utviklet ennå.
Opplæring i bruk av RETTE for vitenskapelig ansatte, studenter og administrative	Ikke systematisk oppfulgt
Integrere forskningsetikk som tema i eksisterende maler for medarbeidersamtale.	Gjennomført
Videreutvikle eksisterende e-læringskurs i helseforsknings- og personvernlovgivning	Utredes i 2026
Etikk i eksternfinansierte forskningsprosjekter.	Kurs gjennom UiB Opp - ikke fulgt opp

I tillegg til tiltakene i kompetanseplanen ble det løftet fram andre forslag for styrking av det forskningsetiske arbeidet. Blant annet anbefalte styringsgruppen for etikkutvalget å vurdere oppretting av utvalg for forskningsetikk på fakultetene, i tillegg til redelighetsutvalg. Disse utvalgene kan ivareta krav til dokumentasjon av forskningsetisk godkjenning eller vurdering som i økende grad stilles av utenlandske finansiører i forbindelse med prosjektsøknader eller av tidsskrifter før en artikkel blir antatt for publisering. For helseforskningsprosjekter foreligger det krav om forskningsetisk godkjenning gjennom nasjonalt regelverk som dekker disse behovene. Så langt har ingen fakultet opprettet egne forskningsetiske utvalg, men de kan forekomme på enkeltinstitutt.

Opplæringstilbud for vitenskapelig ansatte

E-læringskurs for ansatte er det viktigste tilbudet for opplæring i sentral regi ved UiB. Kurset ble publisert i 2023 som et emne på Mitt UiB (<https://mitt.uib.no/courses/43805>) og dekker problemstillinger knyttet til institusjonens og den enkeltes ansvar, forskningsetiske retningslinjer og uredelighet i forskning. Kurset er lagt opp slik at innholdet bør oppdateres jevnlig. I kompetanseplanen er det et mål at kurset skal være

obligatorisk for vitenskapelige ansatte, men så langt har fakultetene ikke stilt krav til alle ansatte om å gjennomføre kurset. Deltakerlisten på mitt UiB omfatter ca 275 navn. Kurset er antatt å ta rundt 15. minutter.

Opplæringstilbud for ph.d.-kandidater

Det er obligatorisk for alle ph.d.-kandidater å gjennomføre emnet som de respektive fakultet holder innen vitenskapsteori og etikk. Omfanget på vitenskapsteori og etikk skal være på minst fem studiepoeng. Fakultetene legger opp emnene på litt ulike måter og har naturlig nok også ulikt omfang på det som dreier seg om etikk. HF, SV, PSYK og NT organiserer vitenskapsteori og etikk i ett felles emne, der omfanget varierer fra ti studiepoeng (HF og SV) til fem studiepoeng (NT). JUR og MED har skilt ut etikk i et eget emne, der det for sistnevnte fakultet utgjør 7 studiepoeng. HF tilbyr ellers et kurs til sine ph.d.-kandidater kalt «Praktisk forskningsetikk», som er frivillig å ta. Kandidatene ved KMD som er tatt opp i ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) følger opplegget til den nasjonale forskerskolen for KU. Denne forskerskolen gir kurset «Ethics and relations», bestående av 4 studiepoeng.

Universitetsledelsen har ellers startet å se på måter man kan få kandidatene til å gjøre etiske refleksjoner knyttet til bruken av KI, og har i den anledning vært i dialog med SVT.

Sentral organisering og krav ved UiO og NTNU

UiO

I likhet med UiB, har UiO samlet ressurser knyttet til forskningsetikk til en nettportalnettportal: <https://www.uio.no/om/regelverk/etiske-retningslinjer/forskningsetikk.html>

UiO har også utviklet et kurs i forskningsintegritet, rettet mot postdoktorer og vitenskapelig ansatte:

<https://www.uio.no/om/regelverk/etiske-retningslinjer/kurs-forskningsintegritet/>

UiOs kurs gjennomføres flere ganger i året, og består av en forberedende digital modul med en innleveringsoppgave og en heldags fysisk kursdag for rundt 30 deltakere. På kursdagen får deltakerne presentert cases for vurdering og diskusjon i grupper. Ved utgangen av høsten vil ca. 500 personer ha deltatt siden etableringen av tilbudet i 2023. Kurset er ikke obligatorisk, men er rettet særlig mot forskningsledere og midlertidig ansatte med veilederansvar.

Forum for forskningsetikk tilsvarer Forskningsetisk dag ved UiB. Forum for forskningsetikk utgår fra Forskningskomiteen ved UiO. Fakultetene arrangerer Forum for forskningsetikk på vegne av UiO med arrangementer hvert semester.

UiO har også opprettet et eget Vitenskapsombud. Ifølge nettsidene er ombudet en «uavhengig og upartisk instans for alle vitenskapelige ansatte på Universitetet i Oslo, for

spørsmål og konflikter om god vitenskapelig praksis, forskningsintegritet og forskningsetikk.».

Ved UiO er redelighetsutvalget kalt «forskningsetisk utvalg». Utvalget har mandat knyttet til redelighet tilsvarende UiB, men har også mandat til forskningsetisk rådgiving og kompetansefremmende arbeid på institusjonsnivå. Ved UiB er denne kompetansen overført Forskningsutvalget, jamfør styresak 72/25. Utvalget har ikke rolle i etisk forhåndsvurdering av enkeltprosjekter, men enkelte institutt på universitetet har innført slike ordninger.

NTNU

NTNU har en etikkportalettikkportal som forvaltes faglig av Program for anvendt etikk ved Institutt for filosofi og religionsvitenskap.

<https://www.ntnu.no/etikkportalen>

Programmet ble etablert i 2001 presenterer seg som en «faglig arena som tilbyr forskerkurs, nettverksmøter og faglig støtte til fagmiljøene, samt kontakt med internasjonale nettverk»

Også NTNU har etablert et Innføringskurs i forskningsetikk, i form av en serie videoer. Kurset er særlig rettet mot nye ansatte og brukes i onboardingprosesser. Kurset er regnet å ta ca 45 minutter

<https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Forskningsetikk+-+oppl%C3%A6ringsressurser>

I likhet med UiO er redelighetsutvalget kalt «Forskningsetisk utvalg», og har også her mandat til forskningsetisk rådgiving og kompetansefremmende arbeid i tillegg til å behandle saker ved mistanke om uredelighet i forskning.

Videre arbeid

UiBs arbeid med forebyggende forskningsetisk arbeid fram mot styresaken i 2023, var i stor grad påvirket av riksrevisjonens rapport og påfølgende krav fra Kunnskapsdepartementet. Prosessen viste betydningen av system som RETTE for å ivareta forpliktelser i forbindelse med personvern i forskning. Dette vil bli tatt opp i senere saker i FU. Fakultetene fikk som resultat av prosessen, en tydeligere rolle i håndtering av mistanke om uredelighet. Fakultetene er også nærmest på aktuelle forskningsetiske problemstillinger innen sine fagområder. Forskningsutvalget bes drøfte status for tiltak på fakultetsnivå og forholdet til de institusjonsvise satsingene. Er det behov for nye kompetansefremmende tiltak på lokalt og sentralt nivå, og er det behov for klargjøring av roller i oppfølging av gjeldende og nye tiltak?

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 24/26		Arkivsaknr.:

Politikk for åpen forskning: styresak

Bakgrunn

Universitetsledelsen har bedt om en revisjon av UiBs politikk for åpen vitenskap. Gjeldende politikk ble vedtatt i 2020 i sak 101/20. Forslag til revidert politikk er utarbeidet av Universitetsbiblioteket i samhandling med viserektor for forskning, samhandling og innovasjon. Forslaget er forankret i Forskningsutvalget, i dekanmøtet og rektoratet. 23. juni 2026 ble utkastet sendt på internhøring ved UiB med høringsfrist 17. august.

Oppsummering av høringsnotatet

UiBs gjeldende politikk for åpen vitenskap gjelder for forskning, utdanning og formidling som skjer ved UiB. Prinsippene for åpen vitenskap skal legges til grunn for alt forskningssamarbeid UiB deltar i. Politikken er inndelt i fem områder:

1. Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid
2. Åpne forskningsdata
3. Åpen innovasjon
4. Åpne læringsressurser
5. Folkeforskning

Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å ikke videreføre områdene åpen innovasjon, åpne læringsressurser og folkeforskning i revidert politikk. I UiBs politikk for immaterielle rettigheter behandles åpen innovasjon og akademisk frihet i et eget avsnitt og anses dermed som allerede ivaretatt. Man vil se åpne læringsressurser i sammenheng med åpen utdanning mer overordnet, og området løftes derfor ut av politikken. Folkeforskning er et område man mener bør vurderes og forvaltes på prosjektnivå.

Over 80 % av UiBs vitenskapelige artikler har åpen tilgang, og det arbeides fortløpende med å sikre publiseringstjenester av høy kvalitet til UiBs forskere. Verktøy, praksis og infrastrukturer for forskningsdata blir stadig viktigere og mer omfattende både i forskning og i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid. Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å videreføre åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og åpne forskningsdata i revidert politikk.

På bakgrunn av nevnte fokusering, endres også benevnelse fra «politikk for åpen vitenskap» til «politikk for åpen forskning».

I utarbeidelsen av politikk har man sett det hensiktsmessig å skille mellom politikken på den ene siden, og retningslinjer og tilretteleggende tiltak som er av mer administrativ og forvaltningsmessig karakter, på den andre.

Oppsummering av høringsinnspillene

Høringsinnspill ble mottatt fra

- Det humanistiske fakultet
- Det juridiske fakultet
- Det medisinske fakultet
- Det psykologiske fakultet
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- Fakultet for naturvitenskap og teknologi
- Studentparlamentet
- Universitetsmuseet

Alle høringsinnspillene stiller seg positive til forslaget til revidert politikk for åpen forskning. Avgrensning fra fem områder i gjeldende politikk for åpen vitenskap til to områder i forslaget støttes. Alle høringsinnspillene støtter navneendring fra «åpen vitenskap» til «åpen forskning» som følge av denne avgrensningen. Alle høringsinnspillene støtter at politikken holdes på overordnet nivå og at tilretteleggende tiltak behandles for seg.

Noen av innspillene har på forskjellige måter vektlagt at fagfeltenes egenarter må ivaretas. Formuleringen «UiB skal arbeide for et mangfold av åpne publiseringsmuligheter, som ivaretar bredden av faglige behov i våre forskningsmiljøer» er derfor tatt inn i politikkkutkastet etter konkret forslag i høringsinnspillet fra Det humanistiske fakultet.

Flere av høringsinnspillene vektlegger viktigheten av kvalitet. Flere finner det positivt at politikken uttrykker bevissthet om at åpenhet og deling av forskningsresultater må skje innenfor praktiske, etiske og juridiske rammer.

Det kom noen innspill om hvordan man mener arbeidet med å utvikle tilretteleggende tiltak bør innrettes. Man noterer seg disse til det videre i arbeidet med tilretteleggende tiltak.

Til drøfting

Ansvar for oppfølging av politikk for åpen vitenskap ligger til Forskningsutvalget. Dersom universitetsstyret vedtar forslaget til politikk for åpen forskning, vil arbeid med tilretteleggende tiltak ligge i linjen under universitetsdirektøren. For at tilretteleggende tiltak best mulig skal dekke behovene ved UiB, er det viktig å sikre at Forskningsutvalgets rolle ikke bare i oppfølging av den overordnede politikken, men også i utforming av praktiske tiltak og rammer.

Forskningsutvalget bes vurdere hvordan oppfølging av tilretteleggende tiltak for åpen forskning ved UiB skal skje.

Vedlegg: [Høringsnotat - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen.pdf](#)

Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn for høringsforslaget

Åpenhet og deling av forskningsresultater er grunnleggende for kunnskapsutviklingen. UiBs forskning skal være så åpen som mulig. Samfunnsendringer drevet frem av blant annet teknologisk utvikling, økt digitalisering og kunstig intelligens har skapt nye muligheter, men også nye utfordringer for forskning, utdanning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunnskap skal ideelt sett kunne deles fritt på tvers av landegrenser, men dette har lenge vært utfordret av ubalanser i den globale kunnskapsarbeidsdelingen. Internasjonalt forskningssamarbeid kan også bli påvirket av geopolitisk uforutsigbarhet.

Universitetsstyret har bedt om en revisjon av [UiBs politikk for åpen vitenskap](#) vedtatt i 2020 i [sak 101/20](#).

Denne saken er forberedt av Universitetsbiblioteket i samhandling med viserektor for forskning og innovasjon. Forslag til revidert politikk for åpen vitenskap er forankret i Forskningsutvalget, i dekanmøtet og i rektoratet. Forslag til revidert politikk sendes på internhøring ved UiB før saken styrebehandles 10. september.

UiBs gjeldende politikk for åpen vitenskap gjelder for forskning, utdanning og formidling som skjer ved UiB. Prinsippene for åpen vitenskap skal legges til grunn for alt forskningssamarbeid UiB deltar i. Politikken er inndelt i fem områder:

1. Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid
2. Åpne forskningsdata
3. Åpen innovasjon
4. Åpne læringsressurser
5. Folkeforskning

Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å ikke videreføre områdene åpen innovasjon, åpne læringsressurser og folkeforskning i revidert politikk. I UiBs politikk for immaterielle rettigheter behandles åpen innovasjon og akademisk frihet i et eget avsnitt og anses dermed som allerede ivaretatt. Man vil se åpne læringsressurser i sammenheng med åpen utdanning mer overordnet, og området løftes derfor ut av politikken. Folkeforskning er et område man mener bør vurderes og forvaltes på prosjektnivå.

Over 80 % av UiBs vitenskapelige artikler har åpen tilgang, og det arbeides fortløpende med å sikre publiseringstjenester av høy kvalitet til UiBs forskere. Verktøy, praksis og infrastrukturer for forskningsdata blir stadig viktigere og mer omfattende både i forskning og i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid. Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å videreføre åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og åpne forskningsdata i revidert politikk.

På bakgrunn av nevnte fokusering, endres også benevnelse fra **politikk for åpen vitenskap** til **politikk for åpen forskning**.

I utarbeidelsen av politikk har man sett det hensiktsmessig å skille mellom politikken på den ene siden, og retningslinjer og tilretteleggende tiltak som er av mer administrativ og forvaltningsmessig karakter, på den andre. Retningslinjer og tilretteleggende tiltak blir utarbeidet i et separat dokument, og lagt frem for styret som en orienteringssak til styret høsten 2026.

Vi sender med dette forslag til revidert politikk for åpen forskning på høring og ber fakultetene videreformidle høringen til underliggende enheter. Vi ber om at hvert fakultet oversender sine innspill samlet innen **høringsfristen 17. august**.

Med vennlig hilsen

Maria-Carme Torras Calvo
avdelingsdirektør

Paul Simon Svanberg
seksjonsleder, Tilvekst og system

Politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Innledning

Åpenhet og deling av forskningsresultater er grunnleggende for kunnskapsutviklingen. I tråd med UiBs strategi for forskning på høyt internasjonalt nivå, skal UiB fremme åpen forskning og god forskningsetisk praksis.

Samfunnsendringer drevet frem av blant annet teknologisk utvikling, økt digitalisering og kunstig intelligens har skapt nye muligheter, men også nye utfordringer for forskning, utdanning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Forskning av høy kvalitet gir oss kunnskap vi kan stole på. Økt tilrettelegging for etterprøvbarhet, reproduserbarhet og overførbarhet kan i møte med gjennomgripende samfunnsutviklinger bidra til å styrke tilliten til forskningen.

Regjeringen, forskningsrådet og EU forutsetter åpen tilgang vitenskapelige publikasjoner og forskningsdata fra prosjekter de har medfinansiert slik at kunnskapen derfra kan deles likt med alle både i og utenfor akademia.

Kunnskap skal ideelt sett kunne deles fritt på tvers av landegrenser, men dette har lenge vært utfordret av ubalanser i den globale kunnskapsarbeidsdelingen. Internasjonalt forskningssamarbeid utfordres også av geopolitisk uro, men gjennom deling av forskningsresultater, metoder og data kan åpen forskning bidra demokratiserende til det globale forskersamfunnet.

UiBs politikk for åpen forskning er basert på prinsippet om at forskning og forskningsprosesser skal være så åpne som mulig, så lukkede som nødvendig. Det vil si at forskning og forskningsprosesser skal gjøres åpent tilgjengelige med mindre legitime hensyn som sikkerhet, personvern, juridiske forhold eller konkurransehensyn står i veien.

Virkeområde

Begrepet åpen forskning omfatter åpen tilgang til publikasjoner og resultater, samt forskningsdata i hele spekteret av vitenskapelige og kunstneriske metoder, og UiBs politikk for åpenforskning gjelder for blant annet

- Vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid
- Forskningsdata og -databaser
- Dataprogrammer og tilhørende dokumentasjon og kildekode
- Bilde- og videomateriale

UiB fremmer vitenskapelig og kunstnerisk praksis hvor prosesser og resultater er åpent tilgjengelige under vilkår som bidrar til deling, gjenbruk, samarbeid og samfunnsansvar.

Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid

Universitetet i Bergen har, i tråd med regjeringens retningslinjer, som mål at vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid skal være åpent tilgjengelige. Dette bidrar til at forskning og kunnskap kan deles, spres og gjenbrukes av forskere, institusjoner og samfunns- og næringsliv.

Tilgang til kunnskap er en viktig forutsetning for et velfungerende demokrati og fri meningsutveksling. Universitetet i Bergen har derfor sikret alle sine ansatte rett til å dele sine vitenskapelige artikler med åpen tilgang.

Universitetet i Bergen skal i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid, fremme kvalitetssikrede og bærekraftige tilnærminger til åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner.

Åpne forskningsdata

Åpenhet om og deling av forskningsprosesser, metoder, og data ligger til grunn for god forskningsetisk praksis. Universitetet i Bergen har som mål at data som er resultat av de ansattes forskningsaktivitet, skal klargjøres og tilgjengeliggjøres for deling og viderebruk, i tråd med FAIR-prinsippene og dataforvaltningsloven.

Forskningsdata skal som en hovedregel tilgjengeliggjøres slik at verdiene i dataene kan viderebrukes best mulig. Slik fremmes langsiktig forskning av høy kvalitet og integritet.

Universitetet i Bergen skal i tillegg legge til rette for at blant annet

- Forskningsdata og -databaser
- Kildekode, dataprogrammer og tilhørende dokumentasjon
- Bilde- og videomateriale

som skapes i forbindelse med forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid kan tilgjengeliggjøres og deles, der dette er praktisk mulig og etisk forsvarlig.

Lagring og tilgjengeliggjøring skal gjøres i tråd med gjeldende retningslinjer og juridiske rammer som personvern, samtykke, informasjonssikkerhet, forretningshemmeligheter og immaterielle rettigheter (IPR).

UiB skal i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid fremme åpen tilgang til forskningsdata og FAIR-prinsippene. UiB skal bidra til infrastrukturer hvor åpne forskningsdata kan lagres, viderebrukes og forvaltes langsiktig og i tråd med gjeldende regelverk.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 25/26		Arkivsaknr.:

Rekrutteringsstillinger - støttefunksjoner og karrierearbeid ved UiB: styresak

Ansatte i rekrutteringsstillinger, hvor stipendiater og postdoktorer er de største gruppene, utgjør en stor andel av de ansatte ved UiB. I en tid hvor man opplever strammere økonomiske rammer i sektoren kan dette oppleves som ekstra belastende for ansatte i tidlig karriere. Det er derfor viktig at UiB som arbeidsgiver gir tydelige formelle rammer og institusjonell støtte til denne gruppen.

I 2024 trådte den nye UH-loven med forskrifter på plass. 31. mai 2026 publiserte HKdir en veileder til forskriften. Ikrafttreddelsen av UH-loven og UH-forskriften, samt publiseringen av veilederen, har ført med seg noen endringer for forskere i rekrutteringsstillinger, blant annet krav om karriereveiledning og karriereplan, nye betegnelser, samt økt fokus på karrierer utenfor akademia.

Denne saken vil omtale både hvordan UiB arbeider for å følge opp og legge til rette for karriereutvikling for yngre forskere i dag, inkludert eksisterende tilbud og støttefunksjoner for ansatte i rekrutteringsstillinger, og hvordan de nye forskriftskravene skal implementeres. Saken vil også omtale planer for videre utvikling av tiltak for å styrke karriereutvikling og arbeidsvilkår for målgruppen.

Saken utarbeides av HR-avdelingen i samarbeid med forsknings- og innovasjonsavdelingen, og skal legges frem for universitetsstyret i møte 28. oktober 2026.

Saken legges frem for forskningsutvalget til drøfting. Et utkast til hovedtrekk i saken vil bli presentert i møte.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 26/26		Arkivsaknr.:

Forskningsinfrastruktur

Bakgrunn

I UiBs strategi for 2026-2030 er det en ambisjon at UiB skal utvikle gode forskningsinfrastrukturer og styrke samarbeidet om infrastruktur nasjonalt og internasjonalt.

Fakultetenes veikart for forskningsinfrastruktur ble oppdatert og benyttet som prioriteringsstrategiske dokumenter i forbindelse med Forskningsrådet sin utlysning av inntil 1,4 milliarder kroner til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet med søknadsfrist i november 2025 (NFR INFRASTRUKTUR 2025). Forskningsrådet planlegger å vedta bevilging 23. september.

I denne saken gis Forskningsutvalget en gjennomgang av status for arbeidet med forskningsinfrastruktur på UiB. Saken legger også frem utviklingstrekk innen forskningsinfrastruktur nasjonalt og i EU.

Veikart for forskningsinfrastruktur

Styret har vedtatt at det skal utarbeides fakultetsvise veikart for forskningsinfrastruktur og fakultetene skal prioritere arbeidet med å sikre finansieringsgrunnlaget for infrastruktur (styresak [34/23](#)). Dette inkluderer å søke ekstern finansiering. Fakultetene, IT avdelingen og Universitetsbiblioteket utarbeidet i 2023 egne veikart for forskningsinfrastruktur.

Veikart for forskningsinfrastruktur ble for første gang utarbeidet på alle fakultet i 2023. IT avdelingen og Universitetsbiblioteket har også laget egne veikart. Veikartene ble oppdatert i 2025. Veikartene benyttes nå blant annet som prioriteringsstrategiske dokumenter i forbindelse med Forskningsrådet sin utlysning forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet. NFR INFRASTRUKTUR hadde søknadsfrist i november 2025 med budsjett inntil 1,4 milliarder kroner og Forskningsrådet planlegger å vedta bevilging 23. september.

«Forskningsinfrastruktur av høy kvalitet er nødvendig for fremragende forskning og innovasjon, og derfor prioriteres forskningsinfrastruktur høyt av Det medisinske fakultet.»

Veikart for forskningsinfrastruktur, Det medisinske fakultet

Forskningsrådet har planlagt en ny utlysning til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet i 2027 og det vil være naturlig at fakultetenes veikart oppdateres i forkant av dette.

Forskningsrådets finansieringsordning er nest etter UiBs grunnfinansiering den viktigste finansieringskilden til større og felles infrastruktur på UiB. Det har vist seg vanskelig å komme frem til helt sikre tall på hvor stor andel av grunnbevilgningen som benyttes til forskningsinfrastruktur, men rapporten fra UiBs arbeidsgruppe for forskningsinfrastruktur fra 2023 viste at det var en betydelig andel. I en tid med trangere budsjettammer kan veikart bidra i fakultetenes prioriteringsarbeid og til å ha fokus på å sikre bærekraftig finansiering og samarbeid om forskningsinfrastruktur.

Det jobbes godt med forskningsinfrastruktur på fakultetene både strategisk, gjennom økt eksternfinansiering og nasjonale oppdrag. De nasjonale fagevalueringene og fakultetenes egne veikart identifiserer noen klare styrker ved UiB, men også noen felles utfordringer.

For at eksisterende forskningsinfrastruktur skal bli benyttet er det viktig at denne er synlig og tilgjengelig for booking. Oppgradering av www.uib.no som skjer nå medfører en gjennomgang av hvordan forskningsinfrastrukturer presenteres både i fagmiljøene, på fakultetene og samlet på uib.no/forskning. Samtidig blir også stadig flere forskningsinfrastrukturer tilgjengelig i bookitlab. UiB forskningsinfrastrukturdag som ble avholdt for første gang 7. februar 2025 og bidro til å synliggjøre forskningsinfrastrukturene på tvers av hele UiB og deres rolle i å bygge opp og beholde internasjonalt ledende forskningsmiljøer.

Forskningsrådet og nasjonal utvikling

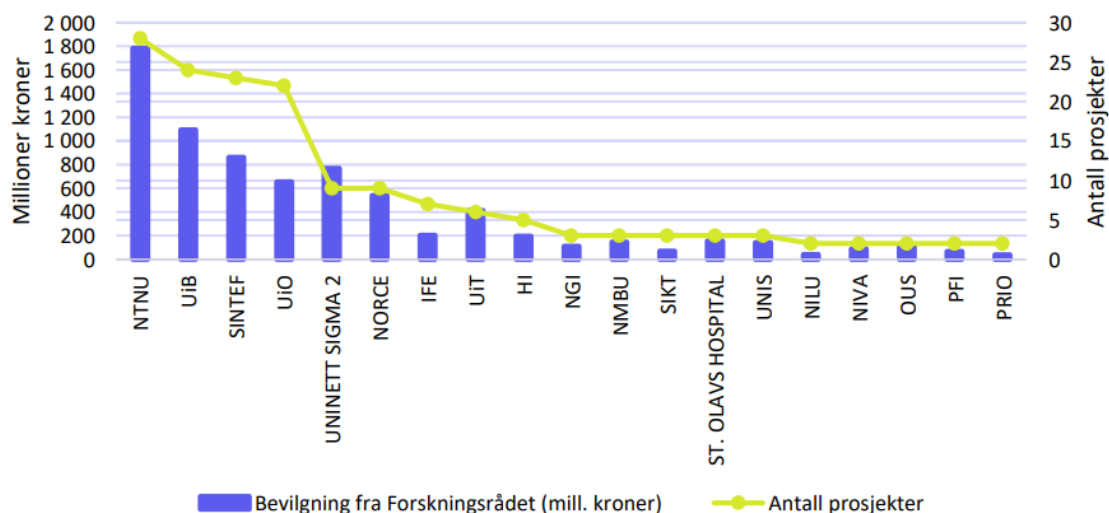
Forskningsrådet har i perioden 2009-2025 investert om lag 7,5 milliarder kroner til nasjonal forskningsinfrastruktur. Det har vært gjennomført ni utlysninger i perioden som gjør at frekvensen i utlysninger ligger på rundt annethvert år.

Investeringene har økt over tid og i 2023 ble det tildelt 1,28 milliarder kroner til 21 prosjekter. Utlysningen i 2025 er under behandling og Forskningsrådet planlegger tildeling på inntil 1,4 milliarder kroner i september i år og det er i tillegg planlagt en ny utlysning i 2027. I 2025 lyste også Forskningsrådet ut en ekstraordinær utlysning til oppgradering av eksisterende nasjonal forskningsinfrastruktur som en del av den nasjonale strategien for kvanteteknologi, og The Norwegian Micro- and Nanofabrication Facility (NortEM) og SIGMA2 ble tildelt til sammen 43 millioner kroner til videreutvikling av nasjonal forskningsinfrastruktur for kvanteteknologisk forskning.

Forskningsrådet investerer i hovedsak i forskningsinfrastruktur innenfor fagområder og -disipliner hvor de finansierer forskning. Forskningsrådet utarbeider i forkant av utlysningen et oppdatert nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur som sammen med Regjeringen sin langtidsplan for forskning- og høyere utdanning er det viktigste grunnlaget for prioritering ved tildeling.

Universitetet i Bergen har hevdet seg svært godt i disse tildelingene og etter tidens beste UiB gjennomslag i 2023-utlysningen, er det kun NTNU som har mottatt flere prosjekter og midler enn oss samlet sett. I 2023 ledet UiB hele fem prosjekter og deltar i mer en halvparten av alle prosjektene som fikk tildeling.

Tabell 1: Total bevilging og antall prosjekter per institusjon som har fått tildelt 2 eller flere forskningsinfrastrukturprosjekter fra NFR. Kilde NFR porteføljeanalyse 2025

UiBs styrker og utfordringer

Fakultetene sine veikart fremhever i ulik grad sammenhengen mellom fremragende forskning, sterke forskningsmiljø og behov for avansert infrastruktur som understøtter UiBs satsingsområder.

Veikartene viser også hvor viktig moderne bygg og fasiliteter er for å rekruttere fremragende studenter og ansatte til fagmiljøene i bredden av UiBs fagmiljøer.

Fakultet for kunst, musikk og design skriver i sitt veikart, «Med moderne fasiliteter tilpasset fremtidens musikkutdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid, vil nybygget bidra til å rekruttere fremragende studenter, ansatte og nye samarbeidspartnere.»

«Bredden av tilgjengelig forskningsinfrastruktur har bidratt til UiB sin sterke posisjon innen klima- og marin forskning internasjonalt, og er et viktig fortrinn hvor vi også tar nasjonalt ansvar for koordinering og utvikling av nasjonale infrastrukturer.»

Fakultet for naturvitenskap og teknologi

Campusutviklingsprosjektet Realfagshøyden har infrastruktur som en sentral komponent og er et godt eksempel på sammenheng mellom oppgradering av Universitetets arealplan og tilgang til ledende og moderne forskningsinfrastruktur.

Fakultetsveikartene for forskningsinfrastruktur har identifisert store oppgraderingsbehov av eksisterende forskningsinfrastruktur som er på det nasjonale veikartet. Samtidig er veikartene tydelige på at noe nyetablering av nasjonal infrastruktur må prioriteres.

Veikartene lister også infrastrukturbehov som må være tilgjengelig lokalt og er spesifikke for fagmiljøene. En fellesutfordring som mange infrastrukturer sliter med, er å generere inntekter gjennom brukerbetaling.

De nasjonale fagevalueringene fra 2024-25 fremhever viktigheten av avansert forskningsinfrastruktur for kvalitet i forskningen. Samtidig påpeker flere institutter som har vært evaluert (EVALBIOVIT, EVALMEDHELSE og EVALTNAT) utfordringer med å opprettholde slik infrastruktur på grunn av manglende bærekraft i finansiering og koordinering mellom infrastrukturer. Evalueringene anbefaler fortsatt og økt søkelys på disse problemstillingene.

Forskningsrådet utviklet i samråd med institusjonene i 2025 en liste¹ med forskningsinfrastrukturer som Norge har et særskilt ansvar for. UiB signaliserte i sitt innspill til Forskningsrådets konsultasjon at vi mente dette var en riktig utvikling. Forskningsrådet endte i samråd med Kunnskapsdepartementet opp med en liste på 13 infrastrukturer. UiB deltar i 10 av disse som omhandler både noen infrastrukturer som finansieres direkte utenom de nasjonale utlysningene som f.eks. SIOS på Svalbard, og infrastrukturer som må konkurrere, men som er prioritert i utlysningen. Dette gjelder blant annet flere norske noder i europeiske infrastrukturer, slik som ELIXIR som UiB er vertskap for og norske deltakelse norsk deltakelse i eksperimentene ved Large Hadron Collider (LHC) på CERN. UiBs store deltakelse på denne listen er en klar styrke for UiB.

Utviklingstrekk

I det europeiske landskapet skjer det en endring der utviklingen av de neste programmene, som skal sikre samarbeid om forskning og innovasjon fra 2028, i sine programutkast nå benytter overskriften forsknings- og teknologiinfrastruktur. Europakommisjonen har også lansert en egen strategi for teknologinfrastruktur. UiB har deltatt med innspill til Europakommisjonen sitt forslag der vi la vekt på at forskningsinfrastruktur og teknologiinfrastruktur begge er viktige, men at de må behandles ulikt med bakgrunn i hvilke oppgaver de skal støtte.

Både fakultetene sine egne veikart, det nasjonale veikartet og det europeiske veikartet (ESFRI Roadmap 2024) er tydelige på fremveksten av datainfrastrukturer som en stadig større del av det internasjonale forskningsinfrastrukturlandskapet. Disse datainfrastrukturene har vært avgjørende for utviklingen av felles prinsipper for åpne forskningsdata.

Det medisinske fakultet fremhever betydningen av datainfrastrukturer, og infrastrukturer som utvikles og planlegges for å håndtere og utnytte store mengder data. Fakultet fremhever også viktigheten av at sensitive data gjøres tilgjengelige i trygge systemer, som tillater sikre analyser som legger til rette for nasjonalt og internasjonalt samarbeid med forskningens behov i sentrum slik som NorTre, ELIXIR og Sigma2.

Tungregning og Kunstig intelligens (KI) hver for seg og som muliggjørende teknologier i sammenheng er en annen stor satsing både nasjonalt og i EU. Sigma2 er en felles nasjonal forskningsinfrastruktur for tungregning og datalagring, finansiert gjennom

¹ (https://forskningsradet-my.sharepoint.com/personal/ksl_forskningsradet_no/Documents/Utlysning_og_søknadsbehandling/Styresak/Til_porteføljestyret/2025/Sak_PS_FS_35_25_Vedlegg5-Kriterier-Navngitte_infrastrukturer)

bidrag fra Forskningsrådet, UiO, UIB, NTNU og UIT. Som NT fakultetet sitt veikart trekker frem er tungregning særlig viktig for beregningsorienterte fagmiljø, som klima og kjemisk modellering.

Utviklingen innen går raskt, med kunstig intelligens og maskinlæring som sammen med utviklingen innen tungregning og datalagring åpner stadig nye muligheter for de som har tilgang til slike verktøy. Sigma3 er Regjeringens oppgradering og utvidelse av Norges kraftigste superdatamaskin, Olivia. Samtidig sees denne oppgraderingen som et svar på den eksplosive etterspørselen etter regnekraft til kunstig intelligens (KI) i forskning, offentlig forvaltning og næringsliv. Den kobler også Norge til utviklingen av såkalte Europeiske KI fabrikker gjennom LUMI i Finland.

Videre arbeid

Forskningsrådet planlegger å vedta bevilging av inntil 1,4 milliarder kroner til nasjonal forskningsinfrastruktur 23. september. Ny utlysning er planlagt i 2027.

Forskningsutvalget bes gi innspill om fakultetenes arbeid med synlighet og bruk av eksisterende forskningsinfrastruktur.

Saken legges frem for utvalget til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 27/26		Arkivsaknr.:

Ekstern finansiering - søknad og finansierte prosjekt i Forskningsrådet og EU første halvår 2026

Bakgrunn

I UiB sin strategi er ambisjonen at vi skal «...auke våre gjennomslag innan banebrytande og tematisk forskning i Forskningsrådet og Horisont Europa, med ei særleg innsats for FRIPRO og ERC». Forskningsutvalet har gjennom prosjektet Styrk UiB arbeidd særskild med å stimulere til god forskingskultur og auka deltaking i strategisk viktige utlysingar (FU sak 07/25, universitetsstyret sak 32/25). Universitetsleiinga vedtok vinteren 2026 å løyve særskilde midlar til auka deltaking i FRIPRO og Marie Curie-utlysingar, i tillegg til andre verkemiddel, jamfør styresak 34/26. Denne saka gjev status for søknadsaktivitet og gjennomslag i Forskningsrådet og EU sine utlysingar første halvår 2026.

Forskningsrådet

Per 30. juni hadde UiB fremja 161 søknader til Forskningsrådet i inneverande år. Dette er ei auke samanlikna med første halvår både i 2025 og 2024. Veksten kjem særleg innanfor ordningane for banebrytande forskning, men også det er og auka søknad til tematiske utlysingar i høve til same tid i 2025.

Tabell 1 Søknader forskningsrådet totalt per år. 2026 syner tal pr. 30. juni

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
FRIPRO	245	191	46	82	73	50
Tematiske forskarprosjekt	34	56	66	44	50	6
Kompetanse/samarbeid	20	24	8	11	25	1
Forskning for ny kunnskap/forskning for anvendelse						72
Innovasjon/kommersialisering	1	2	2	3	5	
Sentre/infrastruktur	8	1	21	6	53	
Anna	49	59	30	44	67	32
Totalsum	357	333	173	190	273	161

Forskningsrådet har i 2026 endra opplegget for tematiske utlysingar. Meir grunnforskningsretta tematiske utlysingar blir no organisert under søknadstypen «Forskning for økt kunnskap», medan utlysingar med meir anvendt formål blir lyst ut i søknadstypen «Forskning for anvendelse». Begge typar utlysingar kan stille krav om

samarbeid med aktørar utanfor sektoren, og det tidlegare skiljet mellom forskarprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt er no mindre tydeleg.

I perioden har det ikkje vore søknadsfristar i senterutlysingar eller infrastruktur med deltaking frå UiB, ut over skissefrist til utlysing for forsvarsevne, tryggleik og beredskap. Til denne utlysinga sendte UiB sju skisser.

Tematiske utlysingar av dei nye ordningane for forskarprosjekt og samarbeidsprosjekt hadde hovudfristar i mai og juni 2026. Til saman vart det sendt 78 søknader, ei auke på 25 prosent frå hovudutlysingane i 2025.

Tabell 2 Søknader **første halvår** – forskarprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt, herunder nye tematiske søknadstyper 2026

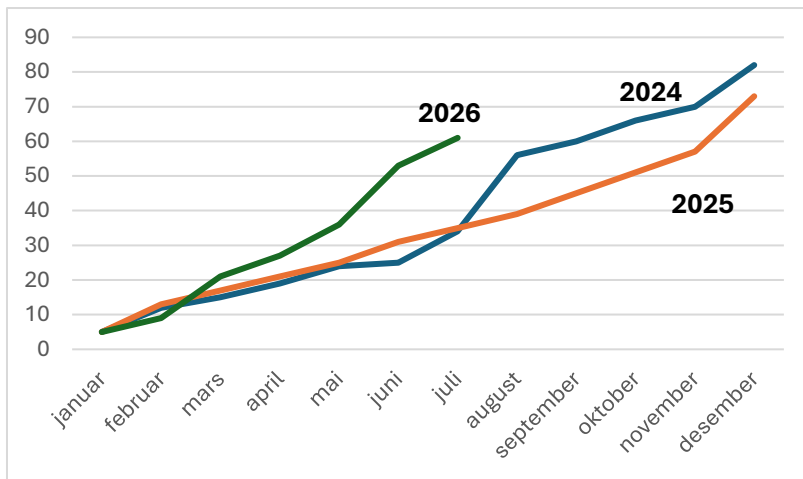
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tematiske utlysingar	45	64	72	55	62	78
FRIPRO/banebrytande	245	191	43	25	31	50
Totalsum	290	255	115	80	93	128

Verkemidla for banebrytande forskning omfattar i tillegg til dei tradisjonelle FRIPRO-programma (erfarne forskarar, tidleg karriere og mobilitet) også midlar til støtteverdige ERC-søknader utan finansiering frå EU, Toppforskere og radikale forskingsidear i tidleg karriere. I det vidare skal nemninga FRIPRO omfatte alle desse verkemidla. I høve til første halvår i 2025 har det vore ei auka på rundt 60 prosent til FRIPRO samla. Auken heng i nokon grad saman med nye søknadsordningar særleg retta mot yngre, men også betydeleg fleire søknader i utlysinga for erfarne forskarar.

Tabell 3 Søknader første halvår, FRIPRO

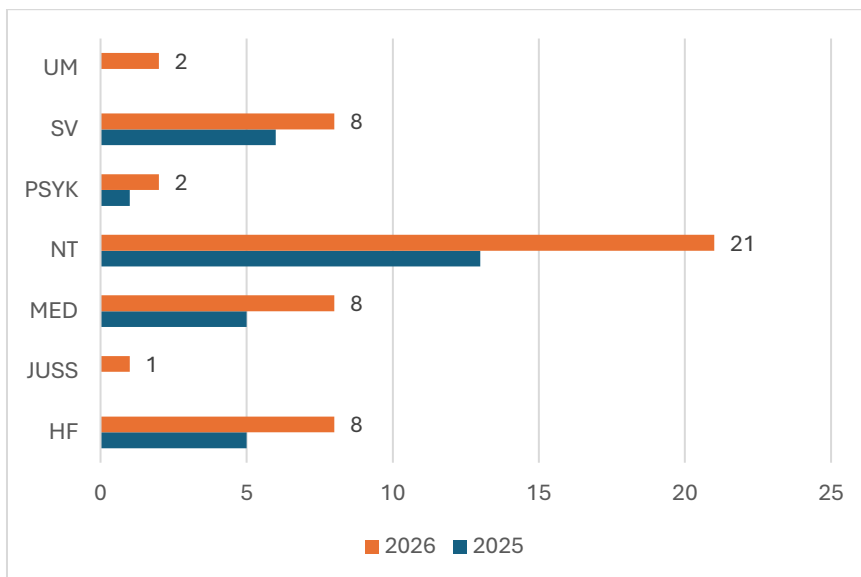
	2024	2025	2026
Forskerprosjekt for erfarne forskere (FRIPRO)	11	15	22
Forskerprosjekt for tidlig karriere (FRIPRO)	12	12	12
Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (FRIPRO)	2	3	5
Radikale forskningsidéer i tidlig karriere			5
Toppforskere - Forskerprosjekt for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer		1	3
Finansiering av kvalifiserte ERC-søknader - søknad etter invitasjon			3
Totalsum	25	31	50

Det var få søknader til FRIPRO i starten på året, særleg for utlysinga retta mot erfarne forskarar, men aktiviteten har teke seg opp sidan mars, etter innføringa av verkemiddel for mobilisering vinteren 2026. I perioden mars–juni er det registrert fleire søknader til erfarne forskarar enn i same periode dei to føregåande åra.

Figur 1 FRIPRO søknader per måned

Alle fakulteta og museet har hatt vekst i søknad. Den prosentvise auken er jamn for dei største fakulteta, alle ligg i overkant av 60 prosent auke.

Figur 2 FRIPRO søknad 30. juni

Samanlikna med det nasjonale snittet og dei største institusjonane hadde UiB ein svakare utvikling i 2025 i høve til året før, både når det gjaldt tematiske utlysingar og FRIPRO. I 2026 er dette mønsteret endra. UiB har hatt ei større auke enn landsgjennomsnittet i søknad til verkemidla for tematiske satsingar. UiO og NTNU har hatt ein enno sterkare vekst, men skilnaden mellom UiB og andre er mindre enn i 2025.

For FRIPRO har UiB hatt sterkare prosentvis vekst i søknader, og den sterkaste veksten av dei største universiteta. Også her ligg UiB her godt over landsgjennomsnittet. UiB endte i 2025 med ein nedgang i søknader til FRIPRO, i motsetnad til dei fleste andre universiteta. Dette ser ut til å snu i inneverande år.

Tabell 4 Søknad nasjonalt - forskarprosjekt, KSP, nye søknadstyper og fripro pr 1. august. Forskningsrådet sine nasjonale søknadsoversikter for 2026 har ikkje datoinformasjon, og perioden avviker difor frå andre tabellar i dette dokumentet.

	2024	2025	2026	2025	2026
Tematiske utlysingar	955	1322	1384	38 %	5 %
NTNU	88	137	162	56 %	18 %
UIO	71	110	135	55 %	23 %
UIB	56	67	75	20 %	12 %
UIT	20	56	50	180 %	-11 %
Andre	720	952	962	32 %	1 %
FRIPRO	457	687	800	50 %	16 %
UIO	72	98	138	36 %	41 %
NTNU	40	64	78	60 %	22 %
UIB	35	40	61	14 %	53 %
UIT	22	36	31	64 %	-14 %
Andre	288	449	492	56 %	10 %
Totalsum	1412	2009	2184	42 %	9 %

Finansierte prosjekt, NFR

Første halvår 2026 har Forskningsrådet gitt tilsegn til 10 prosjekt utanom banebrytande forskning, om lag på same nivå som i fjor. Arrangementstøtte utgjør den største delen av desse tildelingane, følgt av midlar til prosjekt for kjønnsbalanse og mangfald. Forskningsrådet har så langt ikkje fordelt midlar til tematiske forskarprosjekt, kompetanse- og samarbeidsprosjekt eller dei nye støtteformene i 2026.

Innan banebrytande forskning har UiB per 30. juni fått tilsegn om ni prosjekt. Dette omfattar mellom anna fire prosjekt innan nye søknadstypar – to til radikale forskingsidear i tidleg karriere, eit toppforskarstipend og finansiering for ein støtteverdig ERC-søknad. I høve til tidlegare år er løyvingane fordelt på fleir fakultet, der MED har klart flest.

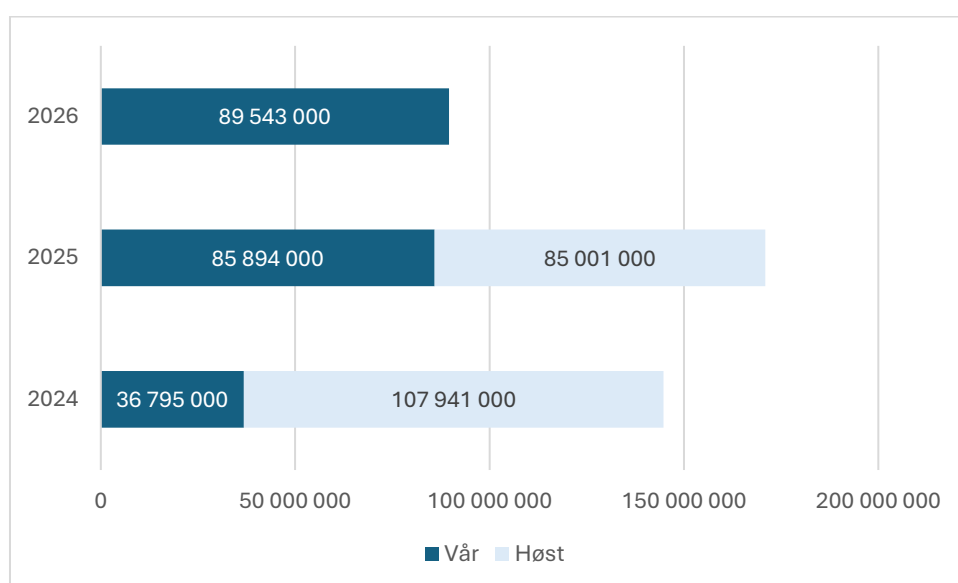
Tabell 5 FRIPRO finansierte prosjekt første halvår, status 2026 per 15. juni

	2024	2025	2026
Forskerprosjekt for erfarne forskere (FRIPRO)	2	6	3
Forskerprosjekt for tidlig karriere (FRIPRO)	1	1	1
Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (FRIPRO)	1	1	1
Finansiering av kvalifiserte ERC-søknader - søknad etter invitasjon			1
Toppforskere - Forskerprosjekt for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer			1
Radikale forskningsidéer i tidlig karriere			2
Totalsum	4	8	9

Tabell 6 Løyvingar FRIPRO etter fakultet

	2024	2025	2026
HF	1		2
MED		4	5
NT	3	4	1
SV			1
Totalsum	4	8	9

Medrekna finansieringa av kvalifisert ERC-søknad, der søknaden opprinneleg gjekk til EU-utlysinga av ERC starting grants, og forskarprosjekt for internasjonal mobilitet, går dermed fem av dei ni tildelingane til forskarar i tidleg karriere.

Figur 3 Løyvingar FRIPRO etter semester

Totalt har UiB vunne kontraktar for kr 93 millionar frå forskingsrådet første semester. FRIPRO utgjer klart den største delen, i motsetnad til 2025 der ein stor sentertildeling (KI-senteret) dominerte.

Tabell 7 Løyvingar FRIPRO nasjonalt første halvår

	Beløp, mill NOK			Antall prosjekt		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026
UIO	52	186	271	5	18	24
NTNU	8	88	105	1	10	10
UIB	37	86	90	4	8	9
UIT	35	28	22	3	3	2
Andre	85	134	244	8	14	24
Totalsum	216	521	732	21	53	69

Dei fleste tematiske utlysingar blir tildelt i løpet av hausten. FRIPRO vurderast fortløpande, og i løpet av våren 2026 er det gjennomført tre løyvingrundar i porteføljestyret for banebrytande forskning. Over dei siste tre åra har løyvingane til FRIPRO auka jamt og det er fordelt 732 millionar kroner til prosjekt i 2026, ei auke på 40 prosent. Samla tek institusjonar utanom dei tradisjonelle universiteta den største auken så langt i år, med 82 prosent auke i løyvingar, noko som utgjer ein tredjedel av desse midlane. Av dei store universiteta er det UiO som opprettheld ein leiande posisjon, og tek 37 prosent av midlane til sektoren, likt med 2025.

EU

Innan utgangen juni 2026 har UiB sendt 79 søknader om EU-finansiering. Dette er ein markant auke frå 42 søknader første halvår i 2024 og 33 i 2025. Deler av auken kan vere tilfeldig og ha samband med utlysingsfristar, men saman med innmeldte forslag til komande utlysingar i haustsemesteret tyder tala på at det kan ventast vekst i talet på søknader i 2026.

Tabell 8 Søknad til EU rammeprogram første halvår

Radetiketter	2024	2025	2026
Excellent science	10	17	27
Global challenges	30	9	43
Innovative EU	2	6	4
Widening		1	5
Totalsum	42	33	79

Veksten første halvår 2026 kjem særleg innan globale samfunnsutfordringar, men og innan pilaren for banebrytande vitenskap (Excellent science). I denne pilaren er veksten særleg knytt til infrastrukturutlysingar, der UiB ikkje deltok i 2025 men har vore involvert i sju initiativ til fristen i juni i år. UiB fremma 15 søknader til Consolidator grants vinteren 2026, mot 13 i 2025. ERC starting, advanced og synergy grants har frist i haustsemesteret, det har også Marie Skłodowska-Curie Actions for personlege postdoktorstipend (PF) og doktornettverk (DN). Innmelde planar tyder på auka søknadsaktivitet mot MSCA PF, og også auke i søknad til ERC Starting grants i 2026.

Den sterkaste auken i søknadstal for første halvår har vore innan utlysingane i pilar 2. Her er det stor årleg variasjon i tidfesting av relevante utlysingar. I 2025 var det ei sterk auke i søknader til tematiske utlysingar, men det største talet på søknader kom i haustsemesteret.

Det medisinske fakultet har det største talet på søknader til pilar 2 Global Challenges første halvår 2026. Fleire andre fakultet har meldt inn planar om søknader til pilar 2 i

haustsemesteret, så fordelinga på fakultet kan jamnast ut i løpet av året. UiB er koordinator i tre av søknadene, mot ein koordinatorsøknad våren 2025.

Tabell 9 Søknader til pilar 2 Global Challenges første halvår 2024-2026

	2024	2025	2026
ADM		1	3
HF	2		1
JUSS	1		
KMD			1
MED	8	4	15
MUSEUM	1		
NT	9	1	13
PSYK	4	2	6
SV	5	1	4
Totalsum	30	9	43

Finansierte prosjekt, EU

Ved utgangen av juni har UiB fått tilslag på 16 EU-prosjekt. Dette ligg på nivå med 2025. UiB har oppnådd finansiering for to ERC advanced grants, begge ved det medisinske fakultet.

Tabell 10 Finansierte prosjekt første halvår. Kontraktsum i mill. €

	2024	2025	2026
Excellent science			
Løyvingar	15	12	6
UiB koordinator	9	9	3
Kontraktsum UiB	7,9	9.5	6.6
Global challenges			
Løyvingar	4	3	10
UiB koordinator	2	1	1
Kontraktsum UiB	2,7	2,5	4.9
Widening			
Løyvingar		1	
UiB koordinator		0	
Kontraktsum UiB		0,4	
Totalt Bevilgning	19	16	16
Totalt UiB koordinator	11	10	4
Totalt Kontraktsum UiB	10,6	12,0	11.6

Det har vore ein sterk auke i talet på innvilga prosjekt innan pilar 2, og som i 2025 er eit av prosjekta koordinert av UiB, ved Det medisinske fakultet. Fakultet for naturvitenskap og teknologi har det største omfanget av finansierte prosjekt i pilar 2, med fem tilslag på til saman to millionar Euro våren 2026.

Samanlikna med første halvår 2025 var det likevel per 30 juni løyva noko mindre midlar til nye prosjekt frå EU. Innan «excellent science» er det ERC-løyvingane som veg tyngst økonomisk. Store MSCA-program publiserte tidlegare tildelingar i vårsemesteret, desse blir i år offentleggjort i haustsemesteret. I løpet av juli og august har UiB fått finansiering for yttarlegare sju søknader – fire pilar 2-prosjekt, to MSCA staff exchange og ein til andre program. Dette gjer at vi allereie no kan seie at UiB vil få vekst i talet på nye prosjekttildelingar frå EU i 2026 i høve til 2025. Inkludert løyvingane etter juni har 23 prosjekt fått finansiering så langt i 2026, mot totalt 19 prosjekt i heile 2025 og 30 i 2024. UiB ligg godt an til løyvingar i ERC starting grants, som blir offentleggjort innan kort tid.

Tabell 11 Forskningsrådet: statistikk universiteta i Horisont Europa. Oppdatert frå Cordis juni 2026. Det er

	Søknader	Innstilte	Suksessrate	Beløp	Søknader per 1000 årsverk	Beløp € per årsverk
UiB	588	118	20 %	85,3	50,9	7384
UiO	1412	277	20 %	175,1	72,8	9029
NTNU	1794	316	18 %	187,1	72,5	7564
UiT	519	111	21 %	63,9	46,8	5762

Forskningsrådet oppsummerer kvart år aktivitet knytt til Horisont-utlysingane frå 2021 og framover. Målt etter institusjonsstorleik kjem UiB eit stykke bak UiO si deltaking, men skilnaden har minka i løpet av det siste året. UiB sender færre søknadar enn både UiO og NTNU. Dei andre universiteta deltek i mindre grad. Forskjellen mellom dei største universiteta i suksessrate er liten.

Sjølv om UiB sender færre søknader, er UiB om lag på linje med NTNU i økonomisk utteljing per årsverk. Ein del av dette skuldast at UiB har relativt større gjennomslag i ERC enn NTNU, medan NTNU har mange finansierte prosjekt med mindre økonomisk omfang. På telletidspunktet, som omfattar søknader med tildelingsrunder i 2025, hadde UiB oppnådd 25 ERC i Horisont Europa, NTNU 26, UiT 11 og UiO 55. Dei store universiteta hadde tilnærma lik suksessrate i ERC-søknadene på telletidspunktet – alle rundt 15 %.

Det høge aktivitetsnivået både mot Forskningsrådet og EU er viktig for å sikre vidare fagleg utvikling og ekstern finansiering. Nedgangen i nye forskingsrådsfinansierte prosjekt frå 2022 til 2024, med ein særleg stor dropp i 2023, gjer at eksternt finansiert aktivitet framleis vil kunne ha ein nedgang på UiB i 2026.

Saka leggst fram for forskingsutvalet til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 26.08.2026
FU-sak: 28/26		Arkivsaknr.:

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2025

Som del av det systematiske kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB) utarbeides det en årlig ph.d.-utdanningsmelding. Ph.d.-utdanningsmeldingen 2025 er basert på nøkkeltall for 2025 og fakultetenes og instituttenes meldinger. Meldingen gir en samlet framstilling av status, utviklingstrekk og kvalitetsarbeid knyttet til ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB) i 2025 og inn i vårsemesteret 2026, og danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2025 ble lagt frem for Forskningsutvalgets i møte 10. august. Etter diskusjon i FU er det i hovedsak gjort mindre språklige endringer, inkludert:

- Et nøytralt språk i omtalen av kjønnsfordeling og nasjonalitet.
- En kommentar om at den relativt jevne utviklingen i antall nye avtaler ved UiB før 2025, i motsetning til nedgangen ved UiO og NTNU, kan tyde på at politikken om stabilitet i antallet stipendiater finansiert over grunnbevilgningen har fungert.
- Endringer i omtalen av spørreundersøkelsene, med tydeligere forbehold om den lave svarprosenten.

Ph.d.-utdanningsmeldingen skal legges frem for vedtak i Universitetsstyremøte 10. september 2026.

Saken legges frem for utvalget til orientering.